

**GLOBALNE PRAWO
ŚRODOWISKA**

Moim Rodzicom

JANINA
CIECHANOWICZ-MCLEAN

GLOBALNE PRAWO
ŚRODOWISKA

PODSTAWOWE ZAGADNIENIA

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzent
dr hab. Adam Habuda

Redaktor Wydawnictwa
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Studio Spectro

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej
Katedry Prawa Gospodarczego Publicznego i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-161-1

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wykaz ważniejszych skrótów	7
Wstęp	9
Rozdział 1. Wprowadzenie do globalnego prawa środowiska	13
1. Ochrona środowiska w prawie międzynarodowym	13
2. Światowa Organizacja Środowiska	15
3. Globalny charakter problemów ekologicznych	16
4. Transgraniczne problemy środowiskowe o wymiarze ekonomicznym	18
Rozdział 2. Geneza koncepcji globalnego prawa środowiska	21
1. Miejsce globalnych problemów środowiskowych w prawie międzynarodowym publicznym	21
2. Instytucjonalizacja zarządzania środowiskiem jako całością w stosunkach międzynarodowych	27
3. Prawo do środowiska dobrej jakości jako cel globalnego prawa środowiska	30
4. Globalne prawo środowiska a prawo do zrównoważonego rozwoju	33
5. Wspólnota globalna – problemy globalne – globalne rządy prawa	37
Rozdział 3. Zasady globalnego prawa środowiska	39
1. Istota i rozwój globalnego prawa środowiska	39
2. Przedmiot Globalnego Paktu na rzecz Środowiska	45
3. Zasady prawa środowiska zawarte w projekcie Globalnego Paktu na rzecz Środowiska	47
4. Prawo do środowiska jako prawo człowieka trzeciej generacji	49
5. Ochrona środowiska jako obowiązek <i>ius cogens</i> w prawie międzynarodowym	52
Rozdział 4. Ochrona środowiska w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej a globalne problemy środowiska	55
1. Etapy rozwoju polskiego prawa środowiska	55

2. Aktualne problemy ochrony środowiska związane z działalnością gospodarczą w świetle zasady zrównoważonego rozwoju	57
3. Konstytucyjne podstawy ochrony środowiska w Polsce	61
4. Zasady ogólne korzystania ze środowiska wywodzące się z Konstytucji RP	64
Rozdział 5. Ochrona środowiska morskiego jako przykład globalizacji w prawie międzynarodowym	69
1. Wieloaspektowość globalizacji	69
2. Globalizacja prawa	70
3. Globalne przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska morskiego	71
4. Konwencja o prawie morza jako przykład prawa globalnego	74
5. Tanie bandery – negatywny przejaw globalizacji w prawie morza	77
6. Globalny Zintegrowany System Informacji Żeglugowej (GISIS)	79
7. Odpowiedzialność państw za szkody wyrządzone w środowisku morskim	80
Rozdział 6. Ochrona klimatu jako współczesny problem globalny	95
1. Konwencja klimatyczna z 1992 r.	95
2. Polska a międzynarodowe zobowiązania redukcyjne emisji gazów cieplarnianych	101
3. Prawnofinansowe instrumenty ochrony klimatu	103
4. Projekt nowego porozumienia klimatycznego	107
5. Zasada globalizmu i inne zasady zawarte w porozumieniu paryskim	115
6. Skutki prawne wynikające z ratyfikacji porozumienia paryskiego dla państw-stron	120
Rozdział 7. Prawnomiędzynarodowa ochrona przed szkodami jądrowymi	125
1. Pojęcie szkody jądrowej w prawie i praktyce międzynarodowej	125
2. Transgraniczność jako cecha szczególna szkody jądrowej	132
3. Szkoła jądrowa a szkoda w środowisku	134
Rozdział 8. Kierunki rozwoju globalnego prawa środowiska	139
1. Zrównoważony rozwój – kluczowa koncepcja globalizacji	139
2. Globalizacja w prawie ochrony środowiska i wszechobecny problem odpadów	143
3. Odpowiedzialność za środowisko, czyli urzeczywistnianie sprawiedliwości ekologicznej – Environmental Justice	149
4. Prawo człowieka do życia w odpowiednim ekologicznie środowisku	151
Literatura	157